Resurse informaţionale electronice: ciclul de viaţă

Conf.univ. dr. ***Elena TÎRZIMAN***

Abordăm în acest studiu aspectele generale ale ciclului de viată al resurselor informaţionale electronice: construcţia, prelucrarea, comunicarea, utilizarea şi arhivarea fără a dezvolta, detalia, particulariza problematica implicată.

● Construcţia resurselor informaţionale electronice

Construcţia : reprezintă rezultatul al unui proces intern de lucru, un proces intelectual şi tehnologic în urma căruia rezultă un produs de informare şi documentare adecvat unei nevoi precise de informare

Factorii care influenţează construcţia şi achiziţia resurselor informaţionale şi documentare :

- *Nivelul general de dezvoltare ştiinţifică, economică, socială, culturală, etc al societăţii*
- *Politicile instituţionale si sectoriale*
- *Resursele materiale, financiare şi tehnologice*
- *Resursele umane şi factorul intelectual*
- *Factori locali şi conjuncturali*

Actorii construcţiei :

- *Comunităţile ştiinţifice şi profesionale*
- *Instituţii ştiinţifice şi de învăţământ*
- *Instituţii administrative şi alte tipuri de organizaţii*
- *Indivizi independenţi de orice tip de structură organizaţională*

Dincolo de activitatea intelectuală interioară personală, schimbarea suporturilor de înregistrare şi difuzare a informaţiilor, noile tehnologii de scriere, citire şi comunicare modifică procesul de construcţie a resurselor informaţionale şi documentare.

Realizarea unui proces intelectual, sub influenţa Noilor Tehnologii ale Informării şi Comunicării (NTIC) presupune mai multe etape (nelineare) corespunzătoare următoarelor procese cognitive:

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

1) Constituirea unui fond de resurse informaționale susceptibile a servi la constituirea produsului intelectual final;

2) Activitate intelectuală personală care constă în punerea în relație a elementelor informaționale identificate, ierarhizarea şi coroborarea acestor elemente, analiza şi evaluarea critică a acestora;

3) Redactarea şi prezentarea în formă de document a variantei finale în funcție de modul de comunicare ales.

4) Evaluarea şi autoevaluarea produsului intelectual obținut.

Parcurgerea acestor etape într-un context influențat de NTIC se realizează mai mult sau mai puțin eficient în funcție de nivelul de cunoaştere de către autor a unor tehnici şi instrumente informatice adecvate activităților de redactare şi scriere, adnotare, editare.

● Prelucrarea resurselor informaționale electronice

Cantitatea de resurse informaționale produse şi prezentate în cele mai diverse forme are o dinamică incredibilă. Se vorbeşte de milioane de unități informaționale în fiecare domeniu al cunoaşterii umane: milioane de referințe bibliografice, milioane de compuşi chimici, etc. Prin urmare principala problemă a informării ştiințifice nu va fi carența de surse de informare ci dimpotrivă, accesul la acestea şi mai ales selectivitatea, evaluarea lor. Se impune în prealabil o organizare a acestui imens tezaur informațional, stabilirea de criterii şi repere care să permită oricărui utilizator să identifice informația necesară şi pertinentă în cel mai scurt timp posibil şi într-o formă utilizabilă.

Documentul electronic este reprezentarea unui document sub forma unei structuri de date informatice dispusă în memoria unui calculator şi transmisibilă de la un ordinator la altul. Pentru existența şi utilizarea lui sunt necesare un *format de stocare, un format de comunicare, de schimb şi un format de restituire. Transformarea unui document în documentul electronic se realizează printr-o operație de digitalizare, de codificare electronică a documentului ca întreg şi a tuturor elementelor sale.* Structurarea clară a unui document şi cunoaşterea bineînțeles a acestei structuri, constituie un element de bază în prelucrarea lui electronică. Fiecare tip de document, fiecare tip de structură electronică impune o formă particulară de structurare electronică fără însă a depăşi un model general.

În prelucrarea electronică a documentelor urmată de difuzarea lor în rețea, noțiunea de document sursă tinde să se estompeze. Un document poate fi compozit având atât text cât şi grafice, tablouri, fotografii etc. De asemenea, poate fi revizuit, poate fi modificat fără a se păstra variantele anterioare sau dimpotrivă se pot constitui versiuni succesive indicându-se

BDD-A27125 © 2004 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

accesul atât la versiunea curentă cât şi la versiunile anterioare. Un document se poate prezenta într-o formă dinamică (cazul documentelor multimedia) dar poate avea şi o dinamică evolutivă în timp diferită de formele dinamice ale documentului clasic.

Caracteristicile specifice ale fiecărui tip de document au generat metodele diferite de digitalizare a lor, metode ce au ţinut seama mai mult sau mai puţin de necesitatea unei regăsiri rapide şi pertinente, de necesitatea unor norme unitare de prezentare şi interpretare. Pentru regăsirea unei informaţii este necesar ca aceasta să fi fost în prealabil indexată într-o manieră coerentă şi în acord cu o serie de reguli recunoscute (şi acceptate). ***Pentru a identifica un document în integralitatea sa şi sub aspectul conţinutului informaţional trebuie ca acesta să fi fost supus unor operaţii de catalogare şi indexare.*** Paginile Web, ca de altfel toate documentele electronice, nu fac excepţie de la aceste reguli.

Ţinând cont se specificitatea resurselor electronice, de eterogenitatea şi instabilitatea lor, de lipsa unor elemente de identificare informatica documentară propune următoarele soluţii:

- utilizarea în descrierea resurselor a **metadatelor** (elaborate de gândirea umană);
- **indexarea automatizată** în text integral, contribuţia umană fiind prezentă indirect şi opţional sub forma unor liste sau vocabulare de termeni controlaţi.

a. Metadatele

Metadatele sunt date despre date ce ajută la identificarea, descrierea şi localizarea resurselor din reţea.

Există mai multe tipuri, mai multe **modele de metadate** (1) corespunzătoare cu diferite nivele de organizare a resurselor, cu necesitatea de a face să coexiste aplicaţii documentare clasice cu aplicaţiile Web. Din multitudinea de metadate existente au reuşit să se impună până la nivelul de norme, metadatele propuse de Workshop-ul de la Dublin Ohio din martie 1995- **DUBLIN CORE** -un set iniţial de treisprezece metadate, (acum sunt cinsprezece) menite să descrie într-o manieră suficient de simplă pentru creator, documente Web astfel încât acestea să poată fi localizate în reţea.

Elementele Dublin Core

Fiecare element constituie o referinţă în descriere, redă un anumit aspect, o faţetă a documentului. Ţinând cont de aspectele pe care le exprimă şi de relaţiile care se pot stabili între elemente, acestea pot fi grupate în următoarele trei seturi:

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Elemente de conţinut	
Titlul	Numele atribuit unei resurse informaţionale de către creator sau editor
Subiect	Tema - exprimată de obicei prin cuvinte cheie
Descrierea	Un text ce descrie resursa informaţională sau rezumatul
Sursa	Resurse informaţionale tradiţionale sau electronice din care a derivat resursa descrisă
Limba	Limba conţinutului intelectual al resursei informaţionale
Relaţionare	Conexiunile resursei cu alte resurse informaţionale
Acoperire spaţio-temporală	Caracteristicile spaţiale şi/sau temporale ale resursei informaţionale
Elemente de proprietate intelectuală	
Creator	Persoana sau organizaţia responsabile de conţinutul intelectual al resursei informaţionale
Editorul	Entitatea responsabilă de disponibilizarea resursei informaţionale
Contribuitori	Persoane sau organizaţii (altele decât Creatorul) care au contribuit la realizarea intelectuală a resursei informaţionale
Drepturi	Modalităţi juridice de utilizare a resursei informaţionale
Elemente de instalare	
Data	Data la care resursa informaţională a fost transmisă în reţea
Formatul	Formatul resursei informaţionale (fişier pdf, html)
Tipul	Tipul de conţinut: serial, articol, imagine…
Identificator	Nr. sau lanţul de caractere care permit identificarea într-o manieră unică a resursei informaţionale (URL, ISBN)

Elementele enumerate au o sintaxă specifică în raport cu schema de codificare (HTML, SGML etc.). Unele informaţii se pot repeta în conţinutul mai multor elemente metadata.

Reprezentarea unui document sub aspect informativ, în accepţiunea clasică pe care o poate avea un utilizator are următoarele nivele:

- **signaletic**: elementele generate de document şi care permit identificarea şi localizarea lui (eliminându-se ambiguităţile)
- **analitic**: identificarea documentului sub aspectul conţinutului

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

- **referențial**: referirile la document (într-o bibliografie sau bază de date prin includerea descrierii singaletice prin conexiuni hypertextuale în mediul Web).

Aceste nivele de reprezentare informativă pot fi considerate **metainformații**.

b. Indexarea automatizată

Indexarea automatizată contribuie alături de metadate la exprimarea conținutului unui document electronic. Volumul mare de informații difuzat prin rețeaua Web face imposibilă indexarea umană. Aceasta este posibilă în cazuri particulare, prezența umană fiind simțită într-un plan secund de concepere a sistemelor de indexare automatizată, de fixarea de repere pentru un limbaj controlat şi implicit, o indexare automatizată controlată, de completare a indexării automatizate.

Principalele aspecte care definesc indexarea automatizată:

Structurarea datelor de indexat. În cea mai mare parte datele se prezintă sub forma textului. Acesta poate fi prezent într-o formă structurată (cazul documentelor structurate) poate avea o structură slab definită (mari diviziuni de text) fără prea multe elemente de identificare precum articolele dintr-un jurnal - jurnalul ca întreg le completează descrierea bibliografică) sau nu prezintă nici o structură particulară (un simplu fişier text).Într-un proces de indexare automatizată, motorul de indexare parcurge textul integral dar realizează totuşi o distincţie structurală: datele discriptive (titlu, autor, descriptori etc.) şi textul propriu zis.

Volumul de date indexate. Teoretic sistemul de indexare citeşte toate paginile, tot textul. În realitate însă nu toate elementele din structura unui text sunt luate în calcul la un nivel echivalent şi sunt şi elemente ignorate. Luarea în calcul a datelor dintr-un text într-un proces de indexare automatizată diferă de la un sistem de indexare la altul, de la un motor la altul. În general sunt indexate toate elementele descriptive (titlu, metadate, etc.) existând sau nu limite pentru numărul de caractere şi corpul textului.

Pot fi indexate toate paginile dar este preferată prima pagină, primul paragraf, paginile de talie mică. Numărul de caractere pentru exprimarea conținutului textului poate fi, de asemenea, limitat.

Natura tratamentului efectuat. Indexarea se pate efectua cu ajutorul unui limbaj documentar necesar pentru o normalizare a termenilor sau poate fi o indexare liberă, fără utilizarea vreunui suport exterior. Astfel poate fi o **indexare automatizată liberă**: extragerea automată de termeni, eventual acompaniată de un calcul statistic şi **indexare automatizată controlată**: extragerea automată de termeni şi confruntarea lor cu un limbaj controlat, eventual fiind necesar şi un calcul statistic.

BDD-A27125 © 2004 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Modele de indexare.

Indexarea documentară tradiţională foloseşte mai multe modele de indexare ce constituie repere, surse de inspirare pentru indexarea automatizată. Pierre Le Loarer prezintă următoarele modele de indexare (2):

- **Indexarea plată**: nu se face diferenţiere între descriptori; toţi au acelaşi statut în raport cu documentul şi sunt reprezentaţi la acelaşi nivel ierarhic. Are avantajul că se poate aplica la volume mari de texte dar în acelaşi timp este foarte limitată din punct de vedere semantic şi generează "zgomot" în regăsire.
- **Indexarea ponderată:** constă în administrarea unei ponderi, acordarea unei importanţe unor descriptori pentru a-i diferenţia de restul descriptorilor care caracterizează conţinutul. Atribuirea ponderii se realizează prin metode de calcul matematic de frecvenţă. Are avantajul că diferenţiază descriptorii în principali şi secundari şi contribuie la filtraj în regăsire.
- **Indexarea faţetată**: se bazează pe atribuirea unui rol specific unor descriptori în scopul redării anumitor aspecte, anumitor faţete ale conţinutului în funcţie de nevoile concrete ale aplicaţiei.
- **Indexarea structurată**: se bazează pe diferenţierea descriptorilor în principali şi secundari şi în acelaşi timp pe atribuirea unui nivel de importanţă pentru fiecare, a unei valori în context şi a unei dependenţe faţă de alte noţiuni. Permite realizarea unui arbore semantic. Prezintă avantajul că este o reprezentare semantică foarte bogată putând exprima diferite aspecte vizate de indexator.

Tehnici de indexare automatizată

Procedeul de indexare automatizată constă în recunoaşterea descriptorilor dintr-un text şi ordonarea lor sub forma unui index în scopul facilitării regăsirii. Aceasta este reprezentarea foarte simplă a indexării automatizate. Pentru transpunerea în realitate este însă necesară o tehnică mult mai complicată ce îmbină cunoştinţele informatice, lingvistice, statistico-matematice.

Tehnicile de indexare automatizată au în vedere:

- **tratamentul lingvistic** ce ia în considerare cuvintele şi particularităţile lor şi funcţia în text.
- **tratamentul statistic** bazat pe selecţionarea termenilor pornind de la un calcul de frecvenţă.
- **metode de agregare**: clasificarea descriptorilor, crearea automatizată de clase şi navigarea între clase de documente.
- **reprezentarea structurală** posibilitate de adecvare a răspunsului la modalitatea de exprimare a cererii.

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Tehnicile de indexare pe bază de calcul statistic se aplică de obicei textului integral. Acesta poate fi supus sau nu în prealabil unui tratament lingvistic. Scopul principal este acela de a alege cei mai potriviți descriptori pentru reprezentarea efectivă a conținutului. După identificarea descriptorilor trebuie specificați cei reținuți pentru indexare. Are loc un proces de "discriminare" a descriptorilor adică o reevaluare a lor ce implică: eliminarea descriptorilor ce au indexat toate documentele (nu prezintă interes întrucât nu permit deferențierea resurselor); aceeaşi descriptori au indexat documente cu un conținut asemănător; descriptori diferiți fac referire la documente diferite.

Lanțul indexării automatizate într-o formă sintetică se compune din: stabilirea unui corpus de documente, pretratamentul şi decuparea acelui corpus, obținerea de unități de analiză grupate într-un corpus normalizat. (3) Asupra acestuia se realizează o analiză lingvistică rezultând matricea de indexat urmată de o procedură de filtraj în funcție de valoarea de discriminare şi se obține o matrice de indexare epurată.

Clasificarea descriptorilor rezultați printr-o analiză relațională duce la rezultatul final: un raport de clasificare şi documente indexate concomitent cu indexarea categoriei lor adică regruparea fiecărui document într-un ansamblu de clase în funcție de asemănarea conținutului lor şi implicit de utilizarea unor descriptori comuni.

- **Comunicarea resurselor informaționale electronice**

Rolul comunicării este de a asigura schimbul de informații asupra lucrărilor în curs menținând comunitățile profesionale şi ştiințifice în contact.
Procedeele de comunicare. Două procedeele de comunicare sunt folosite: un procedeu scris, (preponderent formal) şi un procedeu oral (preponderent informal).

Comunicarea scrisă este compusă în principal din publicațiile primare, primele apariții publice sub formă de produs de informare privind rezultate ale cercetării şi publicațiile secundare şi terțiare, foarte strâns legate de publicațiile primare pentru că prezintă rezumatul şi indexul acestora.

Comunicarea orală este constituită din formele publice (conferințe, colocvii, seminare, etc.) şi private (conversații, schimb de mesaje, etc.) de distribuire a informațiilor.

S***erviciile de comunicare*** disponibile în rețeaua Internet:

Serviciul de *poşta electronică* cunoscut mai ales prin denumirea « e-mail » este astăzi cel mai utilizat serviciu Internet.

BDD-A27125 © 2004 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Acest serviciu permite un schimb ***asincron*** adică pentru a putea comunica nu este necesară prezența simultană a corespondenților. Schimburile de mesaje se pot realiza între doua sau mai multe persoane conectate la Internet. Comunicările realizate prin intermediul poştei electronică au un ***caracter privat.***

Transmiterea de mesaje poate fi însoțită şi de transmiterea de « documente ataşate ». Aceasta înseamnă că este posibilă ataşarea la mesajul electronic a unui fişier informatic realizat într-o anumită aplicație. Programele de poştă electronică oferă facilități de gestionare a comunicărilor scrise. Mesajele primite sau transmise pot fi arhivate, imprimate, pot fi ordonate după anumite criterii. Se poate realiza şi o selecție automată a mesajelor la primire în funcție de anumite criterii, de exemplu după emițător. Funcția carbon copy (cc) permite transmiterea copiilor unui mesaj uneia sau mai multor persoane. Un mesaj primit poate fi transmis unei alte persoane în forma recepționată sau poate fi modificat, însoțit de comentarii.

Chat-urile

Protocolul International Relay Chat, creat în 1988, a permis dezvoltarea de rețele internationale pe care se pot instala canale de conversație (libere sau controlate de operatori). La început sistemul se baza pe simpla defilare a mesajelor pe ecran. Dezvoltarea web a permis apariția chat-urilor multimedia cu ferestre multiple, aplicații vizuale şi sonore. Chat-urile permit realizarea aşa numitelor « discuții în timp real », adică se realizează o ***comunicare sincronă,*** există schimbul de replici, întrebările pot fi urmate imediat de răspunsuri ; se poate constitui un context comunicațional ce include caracteristici ale comunicării orale (dar şi ale comunicării scrise) şi care durează atâta timp cât utilizatorul participă la aceasta formă de comunicare. Chat-urile se remarcă prin ***caracterul public*** al comunicării.

Listele de difuzare

Serviciile de liste de difuzare se sprijină pe serviciile de poştă electronică. Aceste servicii permit abonaților să comunice, să schimbe idei, să solicite informații în legătură cu o temă sau un subiect definite în prealabil. Fiecare corespondent primeşte în cutia sa electronică de scrisori toate mesajele adresate listelor la care s-a înscris. Listele de difuzare se bazează pe comunicare ***asincronă***, mesajele sunt transmise prin rețea şi se aşteaptă răspunsul într-un anumit interval de timp.

Listele de difuzare au un ***caracter semi-public*** întrucât mesajele sunt transmise tuturor abonaților listei, pot fi citite de toți, oricare dintre aceştia poate să-şi exprime opinia în legătură cu un mesaj răspunzând emițătorului sau transmițând pur şi simplu un mesaj membrilor listei.

BDD-A27125 © 2004 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Forumurile de discuţii

Numite şi "news group", "usenet" sau conferinţe electronice, forumurile de discuţii permit participanţilor să schimbe informaţii de orice fel în legătură cu diferite subiecte. Contrar principiului poştei electronice, informaţiile forumurilor de discuţii nu trec direct în cutia electronică de mesaje a participanţilor ci sunt stocate pe servere accesibile prin Internet. În aceste condiţii, orice utilizator interesat se poate conecta la serverul ales şi poate consulta intervenţiile şi de asemenea, poate participa la aceste conferinţe electronice prin transmiterea, publicarea de mesaje. Se poate astfel vorbi de ***caracterul public*** al acestei forme de comunicare. Într-un forum de discuţii comunicarea este ***asincronă*** existând un anumit interval de timp între lansarea unui mesaj şi obţinerea unei reacţii la acel mesaj. Nu toţi participanţii sunt conectaţi în acelaşi timp iar mesajele se adresează tuturor membrilor potenţiali ai forumului.

Anumite grupuri sunt moderate adică toate mesajele transmise ajung în prealabil la un moderator care trebuie să le aprobe înainte de a le difuza eventual în forum.

Este din ce în ce mai dificil pentru un debutant în comunicarea pe Internet, să facă diferenţa între e-mailul clasic, o listă de difuzare şi un forum de discuţii întrucât aceste resurse informaţionale funcţionează pe baza aceloraşi principii : *identificarea emiţătorului* ; *identificarea subiectului* mesajului, a domeniului de interes (numele listei de difuzare sau a forumului care conţine elemente informaţionale şi tema aleasă) ; *identificarea precisă a schimbului informaţional* (a indivizilor în cazul poştei electronice, a indivizilor într-un ansamblu de abonaţi în cazul listelor de difuzare, a site-ului, a mesajului, indivizilor în cazul forumurilor publice) ; *definirea conţinutului mesajului*.

Legat de o tipologie a schimburilor comunicaţionale în cadrul unui forum de discuţii şi/sau liste de difuzare, distingem următoarele trei tipuri principale de activităţi şi de relaţii comunicaţionale :

- *« panou de afişare » ;*
- *întrebare/ răspuns ;*
- *dezbateri.*

● Utilizarea resurselor informaţionale electronice

A utiliza informaţia înseamnă ceea ce se face cu materia informativă pentru a obţine un efect care satisface o nevoie de informare. A folosi un produs de informare înseamnă a angaja acel obiect pentru o nevoie de informare, fie că acel obiect continuă să existe (vorbim atunci de utilizare), se modifică (uzura) sau dispare (consum).

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Scopul ultim al unui produs de informare, al unui sistem de informare trebuie să fie gândit în termeni de utilizare ; care sunt faptele de informare şi efectele rezultate din aceste utilizări asupra activităților utilizatorilor. Funcția cea mai importantă a produsului, a sistemului este deci maniera în care informația modifică conduita acestor activități. Acestea trebuie din această cauză să fie "orientate-utilizator".

Nevoia de informare. Cunoaşterea nevoii de informare permite să se înțeleagă de ce oamenii se angajează într-un proces de cercetare de informații. Exigența născută din viața socială, exigență de cunoaştere, de comunicare, nevoia de informare se diferențiază de nevoile fizice care au rezultat din exigențe născute de natură, exigențe de a mânca, de a dormi etc.

Ce conduce o persoană la căutarea de informații? Existența unei probleme de rezolvat a unui obiectiv de atins şi constatarea unei stări anormale de cunoaştere, insuficiente sau inadecvate.

Distingem în utilizarea resurselor informaționale şi documentare **utilizatorii** şi **non- utilizatorii.** Non-utilizatori sunt persoanele care nu fac niciodată apel la un sistem de informare. Aceasta nu înseamnă că ei nu au nevoie de informare dar ceea ce se încearcă a se dovedi este că nevoia de informare, când există, este o nevoie derivată, comandată pentru realizarea unei nevoi mai fundamentale.

Tipologia nevoilor de informare. Două mari clase de nevoi de informare, ambele derivate din nevoi fundamentale sunt luate în considerare : *nevoia de informare privind cunoaşterea şi nevoia de informare privind acțiunea.*

Nevoia de *informare privind cunoaşterea* este o nevoie derivată din dorința de a şti iar nevoia de *informare privind acțiunea* este o nevoie derivată din nevoi materiale comandate prin realizarea de activități umane, activități profesionale şi activități individuale. Organismele şi serviciile de informare, centrele de documentare sunt elemente formale puse la dispoziția utilizatorilor acestor informații.

Modificări importante influențate de NTIC se produc şi în „spațiul utilizatorului". Informația se găseşte pe suporți tradiționali precum hârtia (cărți, reviste etc.) dar este din ce în ce mai accesibilă pe suport electronic. Integrarea de noi servicii de informare şi de comunicare a generat produse şi servicii originale fără nici un fel de echivalent tradițional; s-au dezvoltat noi practici sociale bazate pe noi modalități de folosire a informației. Orice individ poate fi în acelaşi timp, datorită NTIC şi utilizator şi producător de informație, comunicare nemaifiind strict unidirecțională.

Lectura este considerată a fi o co-producție între autor şi cititor, primul exprimând structurile sale cognitive iar celălalt interpretând mesajul

BDD-A27125 © 2004 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

cu ajutorul propriilor sale structuri cognitive. Dincolo de dimensiunile sale recunoscute (semiotică, psiho-cognitivă, socială), lectura electronică este afectată de schimbarea suportului şi presupune cunoaşterea dispozitivelor şi instrumentelor informatice utilizate în alegerea unei strategii de lectură.

În contextul informaţional definit de NTIC nu mai putem vorbi de un utilizator, cititor *inocent* care este capabil să acceseze un conţinut informaţional bazându-se pe un minim de cunoştinţe şi pe propria intuiţie.

A controla sau a stăpâni informaţia presupune un ansamblu de activităţi de formare care coexistă şi se completează reciproc: formarea preuniversitară, formarea universitară, formarea continuă a adulţilor (diferite modalităţi de formare şi autoformare a utilizatorilor).

Cultura informaţională reprezintă un ansamblu de cunoştinţe teoretice şi competenţe practice care permit identificarea unei nevoi informaţionale urmată de localizarea, evaluarea şi utilizarea informaţiei gândite, într-un demers de rezolvare a unei probleme, de găsire a unui răspuns şi comunicarea informaţiei reţinute şi prelucrate.

● **Arhivarea resurselor informaţionale electronice**

Conservarea, prezervarea, arhivarea documentelor electronice, similar celorlalte tipuri de documente, trebuie să aibă în vedere:

Obiectivul: Luarea tuturor măsurilor necesare pentru evitarea învechirii sau alterării, uzării documentelor datorită utilizării lor sau efectelor timpului şi a cauzelor naturale (accidentele).

Mijloacele: Elaborarea şi aplicarea de norme necesare asigurării condiţiilor de climat şi microclimat, norme de manipulare şi utilizare, norme de reproducere pornind de la resurselor iniţiale; norme de restaurare etc. (norme particulare în funcţie de suport sau conţinut – de ex.recopierea la anumite intervale de timp).

Microclimatul: respectarea unor condiţii adecvate pentru temperatură, umiditate, praf, lumina, câmp magnetic, etc.

Prezervarea, conservarea, arhivarea, restaurarea acestor documente necesită cunoaşterea tuturor componentelor tehnice pentru a garanta accesul la conţinut indiferent de tehnologia utilizată la crearea sau publicarea acestui document (să fie conservată în perfectă funcţionalitate o aplicaţie şi nu numai datele şi informaţiile utilizate - vezi baze de date).

Cercetări din domeniu Tehnologiei Informaţiei şi Ştiinţelor Informării şi Comunicării îşi propun să dezvolte modele de arhivare pe termen lung a resurselor electronice ţinând cont de cele două tendinţe:

- asigurarea unei durate de viaţă cât mai lungă a suportului fizic;
- reînnoirea continuă a suportului (trecerea pe un alt suport).

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

Variante alternative: conservarea, datelor şi informaţiilor pe suport hârtie (suport deja testat în timp); conservarea pe microformate; realizarea de variante electronice de rezervă nesupuse comunicării (un fel de exemplare de depozit legal).

Obs.: Variantele alternative nu se pot aplica documentelor multimedia.

Note bibliografice

(1) Diferite comunităţi ştiinţifice, tehnice au propus (şi utilizează) variante de metadate în funcţie de domeniul lor specific de interes. Asemenea metadate au preluat elemente din regulile clasice de catalogare (ISBD; AACR2) şi din formatul MARC (inclusiv din numeroasele sale variante). Un exemplu de metadate pentru un domeniu specific ar fi: Content Standard for Digital Geospatial Metadata (CSDGM) produs de Federal Geografic Data Committee (FGDC).

(2) **LE LOAREN, Pierre.** Indexation automatique, recherche d'information et evaluation. În: *Le traitement électronique du document*. Cours INRIA, Aix-en-Provence, 3-7 octombre, 1994. Paris: ADBS, 1994.

(3) Se observă că indexarea automatizată este o operaţie complexă ce necesită o abordare multidisciplinară şi o suită de etape în derulare fiecare cu particularităţi, cu restricţii şi dependentă de rezultatul operaţiei din amonte. Indexarea automatizată se realizează intr-o structură de lanţ în care fiecare za are o importanţă maximă în obţinerea unui rezultat coerent ce poate fi suport pentru regăsire. Un proces de indexare automatizată presupune concomitent o abordare lingvistică, o abordare statistică, o abordare structurală. Ca orice altă activitate, indexarea automatizată are **avantaje şi dezavantaje**. Dintre avantaje se remarcă: productivitatea ridicată cu un cost mai scăzut decât indexarea umană (intr-un context cu o creştere extrordinară a masei informaţionale se impune ca o soluţie unică); uniformitate în indexare (în absenţa subiectivităţii relative a factorului uman). Dintre limite nu trebuie ignorate: tratamentul dificil al polisemiei, al soluţiilor de analiză în context şi tendinţa de a genera prea mulţi descriptori pentru index; dificultate în circumscrierea precisă a unui document.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

COTOARĂ, Daniela; TÎRZIMAN, Elena. *Aspecte ale comunicării în domeniul socio-uman*. Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti, 2004.

*DICTIONNAIRE de l'Information /D*irecteur du Comité de redaction Serge Cacaly; Comité de redaction Yves- François Le Coadic, Paul-Dominique Pomart, Eric Sutter. 2- ème édition. Paris: Armand Colin, 2004.

ESCARPIT Robert. *Théorie générale de l'information et de la communication*. Paris: Hachette, 1990.

LE COADIC, Yves F. *Ştiinţa Informării*. Bucureşti: Editura Sigma, 2004.

BDD-A27125 © 2004 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)

LE COADIC, Yves- François. *La Science de l'Information*. Troisième édition refondue. Paris: Presses Universitaires de France, 2004.

LE COADIC, Yves- François. *Usages et Usagers de L'information*. Paris: ADBS, Nathan, 2001.

LICHNEROWICZ A. *Information et communication*. Paris: Maloine ,1983.

MUCCHIELLI, Alex. *Les Sciences de l`Information et de la Communication*. 3-éme édition revue et mise á jour (2001). Paris: Hachette, 2001.

RUYER R. *La cybernétique et l'origine de l'information*. Paris: Flammarion,1954.

WOLTON D. .*La révolution des médias*. Paris: Le Monde-Dossiers et documents, 1984.

BDD-A27125 © 2004 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:39:00 UTC)